

Novi zvon

Novi zvon

Letnik III, številka 5

(oktober/november 2014)

ISBN: 978-1-312-55210-4

Revija deluje pod licenco creative commons.

Urednica: Gaja Jezernik Ovca

Pomočnica in področna pomočnica urednice - poezija: Sara Fabjan

Področni pomočnik urednice – proza: Patrik Holz

Strokovna sodelavka – intervju: Veronika Šoster

Strokovna sodelavka – lektorica: Vesna Rogl

Virtualni mentor: T. V.

NOVI ZVON	1
NAMESTO INTERVJUJA – NEKAJ BESED.....	4
POEZIJA.....	8
JASNA JANEŽ.....	9
<i>Popelji me okrog sveta</i>	9
GASPER TRCEK.....	10
<i>plima</i>	10
<i>drevoreznired</i>	12
GAJA JEZERNIK OVCA	13
<i>Ne hodi na obiske</i>	13
<i>Ne vnašaj ponoči črk iz tuje abecede</i>	15
<i>Prisluškovanje na lastno odgovornost</i>	16
<i>Jajca so v hladilniku</i>	17
JULIJAN VRŠNIK.....	18
<i>Ura</i>	18
PROZA.....	19
PATRIK HOLZ	20
<i>Katja Kabanova</i>	20
IVONA BOZIK	27
<i>Čarobna gora</i>	27
JURIJ KUNAVER	30
<i>Zaposlite se, prosim!</i>	30

Namesto intervjuja – nekaj besed

Oktobrska številka je ravno pravi, ne klišejski čas, da namenimo nekaj odstavkov preteklemu delovanju Novega zvona oz. povedano drugače: štirje uspešno izvedeni literarni večeri v preteklih desetih mesecih si vsekakor zaslužijo nekaj prostora in predstavitve tudi znotraj strani revije.

Literarni večer 1: 26. 2. 2014 (Kavačaj)

Že na samem začetku je potrebno izpostaviti inovativnost in spretnost Sare (da, Fabjan, za vse tiste, ki ste preteklo leto sedeli na ... očeh ali kateremkoli drugem receptorju pisane besede). Seveda bi ji v tem trenutku najrajši napisala celoten hvalospev, pa se bojim, da me potem ne bo več povabila na te naše novozvonovske prireditve. In glede na to, kako prijetno sem se imela vsakič in kaj imamo še planirano v prihodnje, si tega nikakor ne bi želela. Jo bom rajši hvalila v situacijah, ko mi ne bo mogla pomoliti celotnega testamenta pod nos. A kljub temu lahko zapišem, da brez njene samoiniciativnosti, kreativnosti, kopice (morda je kopica celo preblaga beseda) trdega dela in predvsem

jeklenih živcev ta literarna branja ne bi doživela svojega po eno-briljantno-večernega obstoja. Ni dovolj kavic na svetu, da bi lahko izrazila svojo hvaležnost – in navdušenje!

V štirih večerih se je s svojo poezijo ali prozo predstavilo 16 avtorjev (zadovoljni smo, da so nekateri postali že *regulars*), od tretjega literarnega večera dalje pa smo vpeljali tudi branje del tistih avtorjev, ki se nam osebno zaradi takšnih ali drugačnih razlogov niso mogli pridružiti. Literarni ustvarjalci so bili tako *novozvonovci* kot tudi tisti, ki so to kasneje postali in so se prijavili na odprto branje.

Literarni večer 2: 16. 4. 2014 (Barabuk)

Literarni večer 3: 19. 6. 2014 (Kavačaj)

Ambient so so-ustvarjali glasbeniki: Toxine so s svojo individualnostjo soustvarjali dogodek januarja v kavarni Kavačaj, Nataša Škerbec in Aleksandra Gartnar sta nas predstavili v popolnoma drug, zapeljiv čas na literarnem večeru v Barabuku, Salonski so se junija zlili z atmosfero literarne erotike v kavarni Kavačaj ter nazadnje je Rok Zalokar s svojo glasbeno improvizacijo ustvarjal simbiozo s pesniškimi in proznimi besedili v baru Prulček.

Po dveh »klasičnih« literarnih večerih smo tretjega v celoti namenili tematiki erotike, s četrtem pa smo se podali še dalje v variacije in deviacije – skozi glasbo in likovno umetnost, ki sta nastajali ob brani besedi, smo naredili poliumetniški hibrid, ki je živel tako v trenutku kot tudi post festum v formi barvnega linoreza Mihe Eriča.

Literarni večer 4: 6. 9. 2014 (Prulček)

Kot zaključno poslastico novozvonovskih aktivnosti leta 2014 pripravljamo večera dvojčka. Dve reviji. Dve mesti. Dve ciljni publikli.
Stay tuned.

Gaja Jezernik Ovca,
urednica

Poezija

Jasna Janež

Popelji me okrog sveta

Razpni me do golih puščav. Pripni me na stičišča
gora.

Raztrosi me po riževih poljih. Ovenčaj me z bršljanom.
Razprši me v kaplje soli.

Ovij me v
svežino tropskih gozdov.

Potopi me v
pesem.

Gašper Trček

plima

začel sem si pisati besede
bolj gole
bolj čiste
bolj resne
obiščejo me
ko poka nebo
pravzaprav sem jaz obiskovalec
kot vedno
težko je pustiti zemljo v svojo školjko

en samotar naenkrat je dovolj
da je polna življenja

če jih je deset
noben ne pride do besede
niti do školjke
pa naj ga še tako tišči
besede so me naučile
da nebo poka samo
če mi pokajo leče

če sem brez leč ga sploh ni

mogoče je bolje
da jih imam
cele

in en živjo na dan
pa bo nebo spet
tu tam kamen

drevoreznired

ničelni
kot
žoga
se odbijam
vase

svet
se odpira
vrti

tja hočem

ob poletu
padeš

piščali
puščajo

spet si
gol

točka
v neznanem

možnosti
kipijo

Gaja Jezernik Ovca

Ne hodi na obiske

Še najslabša polica s samopomočjo
sporoča,
da ne postavlja vprašanj,
na katera ne želiš vedeti odgovora.
Če te vsakodnevne injekcije minimalne stvarnosti
niso dovolj močno odvrnile
od repetitivnih potiskanj igel pod nohte,
si le sposodi dokumentarec
in ga glej pred ogledalom, da vidiš resnično sedanost
in svojo anomalnost v njej.

14

Med posteljo in zaklepanjem vrat –
tiste sekvence stvarnosti,
ki dozoreva v predrtim vakuumu
zato počasi
z globokimi vdih
da lahko zajamem v pljuča dovolj tebe
za pot do naslednjih segmentov
/vsakič v manj poškodovanem ohišju/

Ne vnašaj ponoči črk iz tuje abecede

Antivirus ima luknje za programe,
ki še sami ne vedo, da so toksični.
Želiš omiliti škodo, jaz pa bi rajši ob
svežih *makroničkih* in
turški kavi izpod tvojih prstov
opazovala, kako bodo požrli sami sebe.
Prahu, ki bo padel preko praga,
mi ne bo težko pomesti stran.

Prisluškovanje na lastno odgovornost

Nisi črni kvadrivij –
ne bom ti dodelila lepote temnega,
pa čeprav je večer,
ko stopim v tvojo distorzijo
na mokrem betonu
avtobusne postaje.

Jajca so v hladilniku

Sosedu je počila cev za kanalizacijo,
da bi prekrila smrad preteklosti, ki si jo pripeljal
v maketo fotografij,
ki zasedajo prostor na trdem disku
in upočasnjujejo aplikacije,
ki bi naj prosto tekle v ospredju.

Julijan Vršnik

Ura

Sedim v svoji majhni sobi pod mansardo. Sedim na starem in obrabljenem usnjenem sedežu za zaprtimi vrati, če niso prav tako zaklenjena. Opazujem igro svetlobe in sence, ki jo večerno sonce pušča na moji steni. Ne vem zakaj, a spominja me na ljubljene. Kako neverjetno je podobno ljubljenu – svetloba se preliva v temo in tema kot potešena ponovno zažari. Tako se zamotim kak večer, da pozabim na tegobe dneva in utopim dolgčas v nekaj trenutkih lenobnosti.

Nad menoj zaškriplje, kar me odtrga od moje večerne zabave in izhoda. Poslušam, kaj se dogaja nad menoj v mansardi. Nenadoma zaslišim top pok, kot da bi padel kos pohištva. Živčno osredotočeno poslušam in zaslišim tramove, kako ihtijo, kot da bi žalovali za nekom. Kot da bi burja trosila glasove mrtvih po osamljenih gozdovih. Še poslušam in zaslišim drsenje vrvi, kot da bi nekaj nihalo na njej. In nato tišina.

Preseneti me nežen, a prediren zvok, ki prodre v trenutek tišine. Zvok se ponovi in zopet ponovi. Začne se pojavljati v enakih intervalih, če se ni že od začetka ponavljal in se je um le igral z menoj. Zelo mehanski zvok je – pesem medenine ali železa. Zvok se ponavlja in ponavlja, a mu ne morem ubežati. Bega me in spravlja v norost. Pomislim: No pa je še nekdo ušel grozotam sveta in hromečem dolgčasu, ki polni intervale med njimi. Začnem zbegano sanjariti, da bi ušel temu groznemu zvoku, a še kar predira mojo zavest in pomislim: Če se preselim v stanovanje višje, sedaj ko se je stanovalec potopil v mir predmetnosti, morda zvok izgine in ponovno užijem slast tišine. In ponovno začne igrati ura svoj razočaran melanholičen napev.

Proza

Patrik Holz

Katja Kabanova

Niti telefona ni več dvigoval, kaj šele, da bi komu odpiral vrata. Navade, ki se jih je močno držal, ko je bil čustveno razkrojen. In tokrat ni bilo prav nič drugače. Še več, lahko bi rekel, da je bil tokrat čisto razpičkan - z razlogom ali brez, to je popolnoma brezpredmetno. Pogosto je bil takšen in takšnega sem tudi poznal. Vseeno se je zbral in me poklical, da se dobiva. Že na daleč me je prepoznal, lahko zapišem, da me je čakal in opazno krilil z rokami. Opravimo že s tem, sem si mislil in prisedel na klopec ob obali.

Ni okleval, temveč je takoj povedal, kaj ga muči: »Veš, vara me, v to sem povsem prepričan. Vara me, tokrat sem zihер.«

»Pa dobro, zakaj se ti to spet zdi? Že zadnjič si imel take sume, pa oba veva, kaj se je izcimilo iz tega. Prav nič,« sem ga takoj soočil s svojimi dvomi.

»Zdaj je drugače, vem, da imam prav. Pa kaj bi ti razumel, ne moreš razumeti posebne vezi med zakoncema. Čutim, da mi ni popolnoma zvesta. Veš, kako je sijala, ko mi je pripovedovala o svojem sodelavcu?! Ma veš, kako. Ko se pogovarja z mano, nikoli ne žari na tak način, nikoli!« reče krepko.

»Okej, no. To je čisto nekaj normalnega, trenutki zaljubljenosti minejo in nato ni tako nestanovitnih čustev. Pa sej to bi ti že moralo biti jasno, ne vem, jaz v tem ne vidim nič napačnega,« ga skušam na daleč malo tolažiti.

»Ajde, to je res, ampak ... ampak moral bi biti zraven. Priznala mi je, da jo mlajši sodelavec osvaja in to konstantno ...«

»Kako pa zgleda ta sodelavec?« sem ga zbadljivo prekinil, ker sem vedel, da kipi od ljubosumja na čedne ženine sodelavce.

»Sej to je to, ravno to je problem. Ni mi želela povedat, a razumeš, ni mi želela tega izdat. Pa še to ni vse. Povedala mi je tudi, s kakšnim

"pickup-om" pristopa. Med vsakim odmorom ji neprestano šepeta, če so se tudi njej prsi utopile, ker jih nikoli ne kaže.«

»Hahaha ... lol. Tega pa še nisem slišal.«

»Valda, tudi tebi je smešno, ampak na mojem mestu se ne bi smejal! Fora je, da je ob tem zardevala in se krohotala. Paše ji, oh, še kako ji paše taka pozornost mlajšega.«

»Dej, ne se sekirat! Razmerja med sodelavci se nikoli ne izidejo. Statistično ti govorim.«

»Kaj pa vem, meni se zdi ravno nasprotno. Whatever. Ahm, aja, še to. Poslušaj še to. No, in ko mi je za to osvajanje povedala, sem postal pozoren, kako hodi oblečena v službo. In veš, kaj sem ugotovil? Da hodi na delo z vedno globljim dekoltejem. Ja! Ravno to ti govorim, vedno globlji dekolte! A si lahko misliš?!«

»Fak, pa si jo soočil s tem?« sem ga pikro vprašal, ker sem podobno zgodbo iz njegove strani že nešteto slišal.

»Seveda, da sem. Rekla je, da od vedno hodi taka v službo, že od samega začetka, da nima uni tip nič s tem. In to mi je dalo spet mislit, skoraj stoprocentno sem prepričan v to, da še par mesecev nazaj ni bila tako izzivalno oblečena. Prepričan sem, da se tako oblači zaradi njega oziroma da se oblači tako samo zanj.«

»Ah, dej, to so špekulacije in tvoji dvomi. Razglej se malo naokoli. Ženske se ne štimajo samo za moške, ampak tudi zase in za druge ženske. Sej veš, ženska tekmovalnost in tko ...«

»Ženska tekmovalnost my ass! Kako ne vidiš, kaj je tipu uspelo. Samo z vztrajanjem in smešno-arogantnim pristopom jo je pripravil v to, da mu je pokazala več gole kože svojih prsi. Alo! Kako naj ne bom ljubosumen?!« je tolkel po leseni klopci in prav takšnega sem ga poznal, ko niti malo ni bil zadovoljen s sabo.

»Dej, ni to nič, svoji ženi moraš zaupat, pa ne samo to, to si ji tudi obljubil na tistem tvojem veselem dnevu,« sem s tem namigoval na njen poročni dan.

»Valda, da se zavedam tega, ampak njemu se je uspelo ji približati samo z besedami. In če je že v njenih mislih, potem veš, da se kaj hitro lahko

pojavi tudi v postelji. In ravno tukaj je še največji problem. Sumim, da se to že dogaja.«

»Pa dej, no! Ne pretiravaj, samo ne skači prehitro k zaključkom, okej?« sem mu zabičal, ker sem ga imel že vrh glave.

»Ma ne pretiravam, glej. Oh, ko bi le bilo tako enostavno. Nekaj so besede, nekaj drugega pa dejanja. In dejanja so taka. Žena je zadnji mesec stalno prej doma, a v stanovanju se to prav nič ne pozna. Stanovanje je še naprej enako umazano, posoda je pomita šele zvečer po večerji, večerjava tudi pozno, ker se loti kuhanja šele, ko se vrnem iz službe. Na različnih robovih in policah je še vedno za prst debela podlaga prahu, še blatne lužice kdaj pa kdaj ostajajo nepobrisane. Zato si mislim, le kaj počne tisti dve uri doma? A je res sama?«

»Hm, čudno. Morda pa ti kaj na skrito pripravlja in nima časa, ne vem, a nimaš kmalu rojstnega dneva?« sem ga vprašal, komarja, ki se mi je usedel na vrhnji del dlani, pa zmazal v fresko.

»Eee, stari moj, tudi na to sem pomislil. Res nisem želel prehitevat, tako kot sem zadnjič. Veš, še ena stvar je tukaj, morda tista najodločilnejša. Že nekajkrat sem ob prihodu domov na hodniku zagledal allstarke, ki niso bile moje, še manj pa njene, ker jih nikoli sploh ne nosi. Danes bodo tam, čez tri dni pa bodo izginili, nato pa spet novi cikel, en čas so na hodniku, en čas jih pa ni,« požre slino, se obriše po čelu in nadaljuje; »Valda, da sem jo o tem povprašal in valda, da je vse zanikala. A vem, da niso moje, vem, da so superge njegove!« mu je ustnice kar vleklo v ljubosumje.

»Fak ne,« sem izustil, ker tega pa res nisem pričakoval, in zdelo se mi je, da so ga obdajali upravičeni sumi; »To pa ni kar tako,« sem mu prvič pritrdil.

»Se mi je zdelo, da boš obrnil ploščo. Torej imam situacijo, kjer vse kaže na njeno nezvestobo, ajde, če rečem skeptično, potem vse kaže na to, da mi laže. Povej, kako naj bom v zakonu z nekom, ki mu ne zaupam in mi hladnokrvno laže v oči? Tu, na odprtem, morajo biti čustva obojestranska, odmerki karseda enaki,« se je spraševal.

Obdajali so ga upravičeni dvomi in slutnje. Kot da to ne bi bil on in zelo nerodno mu je postajalo. Vse življenje je hodil z ženskami z istim nebesnim znamenjem. Vse so bile, citiram, odfukane, konec citata. Temu se brez najmanjšega problema reče specializacija, prav zares bi ne bil rad v njegovi koži. In to ne samo zaradi tega razloga, a za drugega bom zavrtel čas nekoliko naprej.

V službo je žena seveda še naprej hodila izzivalno oblečena, na daleč je videl in slišal, da je včasih celo spodaj brez. Kar naprej je premišljeval, kako ga okrog prinašata in se na njegov račun na skrivaj celo norčujeta. Odločil se je, da bo sumom naredil konec in ju končno razkrinkal. V službi si je vzel prosto popoldne in se vrnil nekaj ur prej domov. Še vedno je ženo ljubil in če je pomislil na njo, se je tudi delovna mizica dvignila.

Tresel se je od pričakovanja, zaobšel je glavni vhod njunega osemnadstropnega stanovanjskega bloka in se povzpел po požarnih stopnicah. In če povem, da sta živela v šestem nadstropju, potem ga je čakal res lep vzpon. Že v drugem se je začel glasno potiti, pot je skoraj deževal po kovinskem stopnišču, ki je bilo prav takšno, kot so tista, ki obdajajo luksuzne čezocanke. Po požarnih stopnicah se je vzpenjal do njunega stanovanja, vedel je, da se bo tako neopaženo znašel na terasi. In iz terase stopil v dnevno sobo, iz dnevne pa po ozkem hodniku v spalnico, kjer ju bo zalotil. Ponavljal si je: so se tudi tebi utopile prsi, da jih nikoli ne kažeš?

Seveda je vedel, da ga bo našel, če ne danes, bo tam pač jutri, vsekakor pa nekega drugega dne ob isti uri. Vedel je, da bodo tisti čevlji spet na hodniku ob omarici in obešalniku. Čisto mirno je premagoval stopnico za stopnico, prav predstavljam si ga, kako se je tako vzpenjal mimo balkona v petem nadstropju, do razkritja ga je ločilo samo še eno nadstropje. Ustavil se je med petim in šestim, donenje se je umirilo, z dlanjo si je natančno pobrisal pot s čela ter se postavil na vse štiri in v tem položaju opravil še zadnjih nekaj stopnic. Bil je pri pravi terasi,

odklenil je vrata in se skobacal na njo. Balkonska vrata so bila na stežaj odprta in iz stanovanja se je slišala opera *Katja Kabanova*. Pomislil je, da svoje žene sploh ne pozna tako dobro. V vseh teh letih zakona še nikoli ni vrtela njegovih plošč, ko je bil on doma. In sedaj tole prekrasno Janačekovo opero posluša z nekom tretjim, s tistim predrznežem, ki maže njune rjuhe, tiste, ki so jima podarile njene prijateljice za poročno darilo. Mislil si je, ali so že takrat vedele, da si bo posteljo delila z drugim. In če to vedo tudi zdaj. Ponavljal si je: So se tudi tebi utopile prsi, da jih nikoli ne kažeš?

Tiho je vstopil in s kotičkom desnega očesa opazil dva kozarca s pecljem na robu klubske mizice.

Zastal mu je dih.

Pred njim so ležale zmečkane ženine pajkice, ki jih je še včeraj zvečer počasi vlekel iz nje. Poleg je ležala še umazana luža vode. Pogled je usmeril na hodnik, kjer je seveda pričakoval tuje čevlje. Domači muckasti copati v podobi slončka so ga čakali prav tam, kot jih je zjutraj sezul, ženski bordo rdeči čevlji na petko so dokazovali, da je žena seveda doma, poleg so sedele še njegove športne adidaske in zraven njih tisti nesramni čevlji. Da, prav tisti. Tisti, ki izginjajo, tisti, ki bi naj bili njegovi. Še enkrat si jih je ogledal.

Visoke allstarke s sivomodrim usnjenim platnom in rahlo dvignjeno čevljarsko podobo, bili so nekakšna nova interpretacija klasične sprehajalne obutve.

Ponovno si je pobrisal pot s čela in z očmi krožno poskakoval od ženinih pajkic, vrženih na tepihu dnevne sobe, preko kozarcev na klubski mizici do tujih čevljev na hodniku. Vedel je, da tiste allstarke niso njegove.

»Ampak ti čevlji niso moji! A vidiš, poglej, niso, niso moji!« se je začel spominjati.

»Čigavi pa so?« je nedolžno vprašala žena.

»Ti povej, kdo te vsak dan obiskuje med 14. in 17. uro, ker ... jebenti, da te allstarke niso moje!« ji je očital.

»Prosim te, ne nori, seveda so tvoje, sam si jih kupil lani, še znižani so bili!« je pojasnjevala ona.

»Imam samo ene allstarke, samo ene! In to so tiste visoke allstarke bež barve, s katerimi sem bil na najinem prvem zmenku, in te so še vedno tukaj v omarici. Nobenih drugih nimam, nobenih drugih allstark si ne lastim!« je nadaljeval on.

Iz spalnice so se nenadoma prikradle dolge gole ženske noge in prekinile tok spomina. Drobcji pota so risali prekinjeno črto iz spalnice v bližnjo kopalnico, za sabo so zaprli tudi vrata. Mož je iz hodnika uspel videti le obris teh bosih nog z urejenimi vijolično lakiranimi nohti. Znova se mu je zazdelo, da žene res ne pozna tako dobro, namreč nohtov si ni lakirala vse od drugega leta zakona dalje.

Previdno je stopal po tepihu do kopalnice. Razbrazdane besede so hitele izpod vratnih šob, a vseeno ni uspel razločiti njunih glasov. Ramena je obrnil k izhodnim vratom spalnice in premišljeval, da ga tokrat vendarle ne bosta okrog prenesla, tako kot sta to z njim počela zadnje mesece. S kolenom je nežno razprl vrata spalnega prostora, ki je sedaj dobilo še kakšno drugo konotacijo. Čakale so ga zagrnjene bele čipkaste zavese, zaprla sta jih seveda, da ju ne bi sosedi le spregledali; pomečkana posteljnina, ki jo žena seveda še ni imela časa vzravnati ali zamenjati; spolni pripomočki so razmotano poležavali na vznožju postelje, od vibratorja, biča pa do usnjenega "strap-ona"; v sobi ga je za konec pričakala še ena blatna lužica nekaj centimetrov od nočne omarice, ki pa je tja prišla kdo ve kako. Grizel si je spodnjo ustnico in pri sebi ponavljal: A so se tudi tebi utopile prsi, da jih nikoli ne kažeš, a so se tudi tebi utopile prsi, da jih nikoli ne kažeš?

Zmagoslavno je pogledal v ogledalo, ki je mirno prisostvovalo premnogim posteljnim radostim, tokrat kot kaže celo grobostim. Ob tem se je nasmehnil in stisnil desno dlan v pest. Končno ju lahko zaloti, si je mislil, končno ima dokaze, končno se je prepričal na lastne oči in sedaj lahko zagotovo trdi, da mu ni zvesta.

Zamislil se je, da je za ženino varanje krivda tudi na njegovi strani. Nikakor ni zmožel v dolgoletnem zakonu vzdrževati ognja. Med njima se je stopnjevala tista prstena zdolgočasnost, ki jo res težko premagaš ali uničiš. Mislil je na ograde svojega otroštva, ki so ga še vedno ščitile pred bistvenimi življenjskimi težavami, ravno to mu je tudi očitala žena, da še vedno ni odrasel.

Ni ju želel skupaj razkrinkati, hotel pa je vsaj videti moškega, ki brez nikakršnega sramu ali zdrave vesti uničuje drugemu zakon. Odločil se je, da se bo skrtil in raje počakal, da se tisti vrne iz kopalnice in ob odhodu na hodniku končno obuje prave čevlje.

Skril se je za zofo v dnevni sobi in poslušal razplet tretjega dejanja *Katje Kabanove*. Vrata kopalnice so se odprla in iz nje je najprej stopila ženska postava njegove žene, ki se je s krepkimi koraki napotila v spalnico. Njej pa je sledila še druga, nekoliko nižja ženska postava. Iz spalne sobe se je slišalo šepetanje. Mož je skrtil glavo za kavč, odkimal ter previdno pokukal na hodnik. Tista druga ženska je zasanjano in vzvišeno stopala po tepihu iz spalne sobe do hodnika. Z dolgo kretnjo je oblekla ženino jesensko jakno.

»Hej, Katja! Tokrat le obuj svoje čevlje!« je zakričala njegova žena, ona pa se je nasmehnila, po licu ji je iz lasišča kapljala blatna voda. Počasi je obula levo in nato desno allstarko ter izginila med sence stopnišča.

Ivona Bozik

Čarobna gora

Zopet je krenila navzgor po tistem starem hribu z morda okrušeno, a nič lažjo skalo – ni imela izbire? Manično je tekla za skalo, ko se je ta valila navzdol, kričala po njej, ne kričala, tulila, opletala z rokami, kot da so iz gibke gume, ubirala popolnoma neprehodne poti, ker poti sploh ni bilo. Mislila bi si, da bo do zdaj, po toliko padcih, izgubljanja nadzora nad trdo kamnino, pridobila vsaj nadzor nad sabo – da bo prepoznala že prehojene poti – da bo skala pustila sledi, kam naj gre za njo, da jo bo lažje dohitela – da se bo naučila brati te sledi (da bo morda prepoznala sledi koga drugega – saj menda ni edina, ki se vedno znova bori s to vzpetino!). Skala je bila nekje daleč naprej, brzela je brez ovir pred sabo, včasih napol skrita med trnovjem in grmovjem, včasih je pokukala ven iz njega – v tistem trenutku je na njenem obrazu le za kratek hip zasijal nasmeh, zato da je bil obup v naslednjem toliko očitnejši – kot poplesujoča otroška napihljiva žoga in takoj padla proti tlam kot svinčena krogla. Ona pa se je spopadala z nevzdržnim površjem, brezobzirnim podnebjem – toča, sonce, dež, veter, sneg – poskakovala iz pečine na pečino, si opraskala vse možne okončine, se spotikala in padala, zvijala gleženj za gležnjem, ne da bi se sploh posebej ozrla na to – to bolečino je prenesla, jo morda dojemala kot dokaz približevanja nedosegljivo oddaljenemu horizontu, ker vznožja samega nikoli ni zagledala – se res ni zavedala, da jo bo prihod potrl? Ah kaj potrl, sesul. Nekajkrat je padla malce hujše, z lobanjo priletela direktno na nič mehkejšo podlago, sicer ne da bi izgubila zavest, pa vseeno za nekaj časa negibno obležala, nemo in gluho pogledovala proti nebu, kakor da bi ji lahko poklonil usmiljenje, se nato počasi vsaj napol usedla, topoumno opazovala skalo na njenem neutrudnem popotovanju, komaj zbrala moči, tudi sama nadaljevala. Na poti je vsake toliko naletela na skrite jame, temne, privlačne, s svojo skrivnostno mirnostjo so bile skušnjavaške, zalotila se je ob sanjarjenju o

oddihu: le za hip bi si zaželela v njihovem zavetju zaspati in šele nato spet dalje, dalje, naprej, večno naprej ... --- Po dolgem tekočem pohajkovanju, ki je bilo daleč od ležernosti, je presenečeno zagledala skalo, blago počivajočo, naslonjeno na mršavo drevo – zagledala, ko je že skoraj začela verjeti, da se to ne bo zgodilo. (Spomni se, da se je to nekoč zgodilo nenavadno hitro: v enem od padcev je v svoji nerodnosti popustila pod gravitacijo in se skoraj kot skala z vso primerljivo naglico in neutrudljivostjo skotalila navzdol čez vse prepreke – nato pa na cilju obležala kot truplo, dolgo, se ji zdi, cele dneve ...) Ni vedela, ali bi morala čutiti veselje: tukaj je, pred njo, vidi jo, lahko jo potipa, objame, če želi, se prisesa nanjo, kot na svoje lastno življenje – a prav zdaj se ne zdi realna, utrujenost jo zlahka pretenta, da sanja, se izgublja v čudni meglici, v kateri se zbudi averzija – kaj ti, ti?! samo zaradi tebe naj bi letela po tem hribu navzdol kot raketa, kaj zato da tebe ujamem, zato da se izpraznim vseh moči, in kaj zdaj?! kaj naj bi počeli zdaj?! kaj zdaj boš pa kar utihnila, kje imaš zdaj tisto omamljajočo ritmično glasbo? (še če jo je udarila, se je plosk nekje porazgubil) ... nemo pa vendar: kaj kaj zdaj – zdaj je bržkone trenutek odločitve? Ne, raje se je še naprej utapljala v svojem odporu, upiranju tej prisiljujoči faktičnosti, vse dokler je ni začelo dušiti v gostem gozdu, v katerega sta zašli. Vsakič znova se je spraševala, kako je možno, da še nikoli ni obupala in pustila to trmasto skalo tu samo sebi, se usedla zraven nje in pustila vse. Tokrat, tokrat ... vse dokler torej ni začutila silovite nuje po globokem dihu, morala bi teči spet ven, kar je lahko zgolj gor, gor, zopet gor, in te skale ne more kar pustiti tu, ne more je zapustiti – zadnje moči zanjo, potiskajte. In tako je pristala na tem ponavljanju. Tu jo zdaj vidite, kako jo skala občasno skoraj potepta pod sabo, ko se želi skotaliti navzdol, kako se muči in ne spusti, kako ji je žal (a tega ne morete videti), da se ne more obrniti nazaj, četudi zgolj zaradi razgleda. Jo vidite? Kako se včasih že prisiljeno nasmehne? Včasih histerično zakriči, drugič malodušno pogleduje v nejeveri ... Po solzah sprašujete? In resnično mislite, da je nasmeh iskren? Nemara res, morebiti. Vmes se poskuša spominjati – prevečkrat je preposlušala pridige o močeh motivacije – prizorov iz vrha, tistega občutka, doživetja, ko jo

prevzame luč, ko se končno lahko obrne poskušajoč držati skalo za svojim hrbtom, po razgledu, veličastnosti te gore, neba, ki je od tu tako drugačno ... A kaj takega je težko, v znoju navora se komaj spominja bledih obrisov. Lažje in hitreje jo pograbi cinizem: njen grozen spomin, ki vsakič znova pozabi skalo pridržati bolj na grobo, zbrati več moči, sebe ali vsaj njo bolje postaviti, da ji ne zdrsi takoj stran. Saj včasih zdrži malce dlje, drugič pač ne ali pa kmalu popusti pod žulji in podplutbami. Zato se kdaj ustavi, razmišlja, da bi se vrnila v gozd, ki se od tu zdi mehak --- Kaj pravite? Ko jo tako opazujete ...

Jurij Kunaver

Zaposlite se, prosim!

Po dolgih letih strahotne brezposelnosti se je večina državljanov navadila na življenje na samem dnu. Zategovanje pasu je dobilo nove razsežnosti: postalo je religija (»Cerkev zategovalcev pasu poslednjih dni povečuje svoje članstvo«), olimpijska disciplina (»Zategovalec pasu v mušji kategoriji Janez Novak je član naše olimpijske reprezentance«) in celo znanstvena disciplina (»Koeficient zategljivosti pasov in ionizirajoča sevanja«). Hiše in večstanovanjske zgradbe so še naprej propadale, gospodarstva si ni upal nihče več niti omenjati, ljudje so trumoma spali po parkih in pod mostovi in tolpe so se nenehno spopadale za majhne ugodnosti.

Potem je počasi začelo iti na bolje, toda še preden je splošni standard postal primerljiv s tistim v srednjem veku, je udarila nenadna, težka epidemija. Njen povzročitelj je bil virus, ki je ušel iz znanstvenih laboratorijev. Zanj je bilo značilno, da je pobijal tiste, ki so od dela pregoreli ali so bili na delovnem mestu pod hudim stresom. Umrlo je na tisoče ljudi, sanitarne službe pa so jih zvale na kupe kar pred njihovimi pisarnami in tovarnami ter jih sežgale, da se ne bi okužili še ostali. Najeti kurjači so svoje delo opravljali v počasnem ritmu, saj bi jih pregorele ali izpostavljene stresu takoj napadel in umoril strašni virus.

Na lepem so v deželi nastale okoliščine, zrcalne tistim iz časa velike brezposelnosti: delavcev vseh vrst je naenkrat strahotno primanjkovalo. Jaz sem to zanimivo obdobje pričakal pod mostom kot eden izmed sto tisoč klošarjev, s steklenico poceni vina v roki in s petimi križi na hrbtu. Svojemu klošarskemu vsakdanu sem se že tako privadil in ga vzljubil, da ga ne bi zamenjal za nič na svetu. Takrat pa so me pričeli obletavati nadležni delodajalci ...

Najprej so na moj zadnji stalni naslov, ki sem ga le poredko obiskal, začele prihajati roteče pisne ponudbe za delo. Ko je bil poštni nabiralnik poln do vrha, je pričel poštar zlagati pisma kar na stopnice. Večina pisem je šla nekako takole: »Dragi veleccenjeni in nadvse čislani gospod X! Smo skromno podjetje Y, ki obupano išče nove delavce za redno zaposlitev za nedoločen čas. Pripravljeni smo Vas sprejeti pod Vašimi pogoji, brez kakršnih koli pogajanj. Razgovor pred zaposlitvijo seveda ni obvezen. Temu pismu je priložena pogodba, kjer na črte prosim vpišite podatke o višini plače, delovnem času in o bonitetah, ki jih zahtevate, pogodbo prosim podpišite in nam dva izvoda lepo prosim vrnite. Če Vam je lepljenje znamke pretežko delo, vrzite kamen v okno naše poslovne stavbe, ko boste šli slučajno mimo, kar bomo razumeli kot izraz Vaše želje, da po pogodbo takoj pošljemo našega kurirja. Globoko se Vam opravičujemo za motenje vašega klošarskega življenja in Vam želimo veliko zabave v Vaši novi službi pri nas. S ponižnimi pozdravi, direktor Z.«

Informacije o novih pristopih podjetij pri novačenju delavcev so se med klošarji hitro razširile, vendar pa, kot je bilo pričakovati, niso zbudile velikega zanimanja. Delovna morala je že zdavnaj izpuhtela, klošarska pa je bila na vrhuncu.

Takrat mi je moj stari pivski prijatelj Nace zaupal zanimivo anekdoto o tem, kako se je enkrat, potem ko je površno pregledal kakšnih sto ponudb za službo, odločil, da se bo iz čiste zabave udeležil enega od razgovorov. Na izbrani dan so ga v sejni sobi pričakali direktor, njegov namestnik, vodje oddelkov in pol ducata tajnic. Najeli so tudi manjši glasbeni orkester. Zamujal je kakšne tri ure, oni pa so tiho čakali in goreče upali, da bo prišel. Nihče si do njegovega prihoda ni upal niti na stranišče. Takoj ko je naredil prvi korak skozi vrata, so vsi vstali v pozdrav. Preden je kaj rekel, je zaigrala godba, nalili so mu kavo in postregli s sendviči in slaščicami. Zahteval je viski in ga takoj dobil. Med cmokanjem jim je Nace razložil svojo vizijo bodoče zaposlitve: »Takole. Delal bom štiri dni na teden, od torka do petka. Vsak dan

bom prišel za štiri ure, v katere je všteta ena ura za malico. Nikoli me ne pričakujete pred deseto dopoldansko uro. Če me kdaj ne bo, morate sami urediti moj bolniški status. Pripada mi službeni avto s seksi šoferko, vendar brez skrbi, *avta* ne bom veliko uporabljal ... Še naprej bom stanoval pod mostom, ker sem tega vajen. Kdorkoli bo vpričo mene omenjal nečistočo, smrad ali pijanost, bo takoj odpuščen iz službe!« Zmenili so se tudi, da bodo pred njegovo pisarno postavili avtomate za kavo, hrano in sladoled. In pikado. Edina zahteva je bil nagobčnik za njegovega pitbula, ker je poklal že nekaj ljudi. Pes bo dobil manjšo pisarno zraven. Podjetje si zaradi popadljivega psa ni moglo privoščiti izgube delavcev, »tega našega največjega bogastva«, kot je vzneseno ponavljal direktor.

Priznati moram, da je Nacetova prigoda name naredila pozitiven vtis. Še sam sem sklenil, da se bom podal na enega teh zabavnih razgovorov, samo da vidim, kaj vse so mi pripravljene ponuditi v svojem (jalovem) upanju, da me bodo prepričali. Na tem mestu bom po spominu obnovil del pogovora med mano in direktorjem.

Direktor: »Dragi gospod X, že dve uri se trudim, da bi vas prepričal, da vsaj *poskusite* z delom pri nas. Nobenih referenc ne zahtevamo niti priporočil, nobenih delovnih izkušenj ne potrebujete. Zaposlite se, prosim!« S prstom sem povrtal po nosu in smrkelj obrisal ob nogo njegove velike mize. »Bom še videl. Veste, odkar stanujem pod milim nebom, imam ogromno časa in del tega časa porabim za izmišljanje raznih perverznosti ...«

»Popolnoma vas razumem, gospod X,« je odvrnil direktor. »Po svojih najboljših močeh se bomo vsi v podjetju potrudili, da boste lahko na svojem novem delovnem mestu uresničili vse svoje skrite želje. Perverznost je vendar integralni del poslanstva naše korporacije!« Nadaljeval sem: »Od časa, ko me je vlada čez noč vrgla na cesto, sem odkril, da imam nemajhne potenciale vsaj za naslednje stvari: zoofilijo,

pedofilijo, nekrofilijo, poligamijo, sadomazohizem, voajerstvo, kleptomanijo in patološki narcizem.«

»Gospod X, kljub hudi kadrovski stiski, ki tlači našo deželo od tiste epidemije virusa naprej, nam je vendarle ostalo nekaj ljudi, ki vam bodo radi volje priskočili na pomoč pri razvoju vaših potencialov. Vse, kar se bo dogajalo v vaši pisarni, bo ostalo v strogi poslovni tajnosti, prisegam vam. Želite, da stene dodatno zvočno izoliramo?« Pa se mi nekako ni več dalo gledati teh budal in sem brez pozdrava odšel. »Gospod, kaj ne boste podpisali pogodbe ...« je cvilil nek glas za mojim hrbtom. Ko sem zavil okoli prvega vogala, me cviljenje ni več doseglo.

Odločil sem se, da vseeno malo poskrbim za osebno higieno. Spustil sem se k reki, ki se je leno vila skozi predmestje. Blizu brega je razpadalo truplo moškega, ki bi lahko bil poslovnež – tako sem vsaj sodil po obleki. S palico sem ga odrinil proti sredini reke in počasi zabredel v vodo. Potem sem se posušil na soncu in si lase obrisal v star časopisni papir. Učinek hrane, ki sem jo zbasal vase med razgovorom za službo, je popuščal, zato sem se lotil iskanja kakšnega crknjenega goloba, da bi si ga pripravil na ognju iz smeti. Lahko sem bil brez skrbi: golobov pa virus že ni prizadel – nikoli niso pregoreli ali bili pod delovnim stresom!